

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

vychádza od roku 1991
ročník 33
máj 2023
cena 1,90 eura

5

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Jáchymov sa nesmie opakovať

NÁŠ ROZHOVOR

Že nekomunistické Slovensko bolo hlboko religiózne svedčia mnohé osudy politických väzňov komunizmu. Keď sa komunisti rozhodli vyhnúť Boha z podtatranskej krajiny, ľud sa postavil na odpor. V roku 1950 sa v Michalovciach vzbúrili proti zatváraniam kňazov a rehoľníčok študenti gymnázia. Medzi nimi aj Ján Siksa, ktorého to poznačilo na celý život. Jeho príbeh pre Svedectvo vyrozprával syn Ing. Marián SIKSA.

● Žijú ešte vaši rodičia?

Nie nežijú. Otec sa narodil 23. júna 1929 v Parchovanoch pri Trebišove. Jeho otec bol legionárom v prvej svetovej vojne. Bojoval v batalióne na dnešnej Ukrajine a s bratom, tiež legionárom, sa stretol v Žitomíre. Z tisíc vojakov prežilo len 25, medzi nimi aj starý otec s bratom. Parchovany aj po vzniku Česko-Slovenska ovládali uhorskí úradníci, proti čomu sa po-

Ing. Marián Siksa

Foto Eva Zlenayová

stavili miestni obyvatelia. Udalosť vošla do povedomia ako Parchovianska rebélie, ktorá sa odohrala v dňoch 4. – 5. novembra 1918. Vyžiadala si štyri ľudské životy a môj starý otec sa iba zázrakom zachránil.

Na dvore ho do kolena postrelili maďarskí vojaci, ostal ležať a počul, ako jeden z nich povedal: meg halt, čiže koniec. Nepohol sa a keď odišli pripľazil sa ku komôrke a stiahol sa do pivnice. **Pokračovanie na 10. strane**

V ČÍSLE

Ján Litecký Šveda Panoptikum šialenstva	2
Spýtali sme sa Juraja Vrábla	3-6

Eva Zelenayová Nemôžeme si vyberať medzi totalitami	3
Barbarská noc – nezabúdame	4

Ján Košiar Malý národ veľkých mučeníkov	5
Výročné schôdze	7

Marián Tkáč Knihy treba čítať	9
Rafael Rafaj Opäť sa vracia totalita? Nie, ona už je tu!	12

ročník 33 • máj 2023

Panoptikum šialenstva

V minulom čísle som písal o dobe šialenstva. Tak uvediem nejaké príklady, aby sme mali pred sebou plasticky, aké doslova choromyselné idey a spôsoby sa presadzujú. To, akými metódami, už dobre poznáme aj z vlastných skúseností. Cenzúra, zákaz, udávanie, obžaloba – súdruhovia ľavičiari sa správajú stále rovnako, pretože ľudia bez argumentov sa ani ináč správať nemôžu.

V nemeckom Mannoheime si na slávnostné otvorenie záhradkárskej výstavy pozvali Rheinauer AWO – Ballets. Súbor tvorí 17 dám v rozmedzí 60 až 86 rokov. Čiže dámy sú z čias, keď o súčasnom šialenstve nebolo ani potuchy. Do svojho programu *Lod' snov na ceste svetom* naivne zaradili aj číslo, kde tancujú s mexickými sombrérami. Keďže takéto niečo ľavičiarски idioti, čo teraz v Nemecku určujú verejný diskurz, považujú za „kultúrne privlastnenie“, akého sa bieli v žiadnom prípade nesmú dopustiť, vystúpenie im zakázali. Možno aj študovali, či vôbec majú nejaký mexický pôvod, podobne ako ich predchodcovia hľadali árijský pôvod... Keďže evidentne nemali, tak sombréra doľu! Nakoniec však, po dlhých naťahovačkách, im vystúpiť dovolili, ale ako Nemci hovoria, len „oben ohne“, teda bez „kultúrne citlivých“ pokrývkov na hlavách. (Ale čierni môžu Mozarta či Shakespeara hrať aj naďalej, pretože ináč by to bola zase diskriminácia.) Ako jeden konzervatívny novinár vtípne zhrnul: „Dámy nám ukázali, že voľakedy možno nemuselo byť všetko lepšie, ale určite menej šialené.“ Paradoxne: nedávno sa toto stalo aj jednej švajčiarskej rockovej skupine, ktorej nedovolili z rovnakého dôvodu vystupovať s dredmi. Pričom dobre vieme, že práve dredy je jeden z najpopulárnejších účesov medzi ľavičiarskou mládežou. Tak im treba.

Na Slovensku slovenské zástavy?

No, ale poďme domov na Slovensko. Pre istotu zdôrazňujem, že napriek svojej absurdnosti a neuveriteľnosti, tak predošlý, ako aj nasledujúci prípad je pravdivý. Keď mi prvýkrát prišla mailom správa, že na hrad Devín nepustili na spomienkovú akciu ľudí so slovenskými zástavami, a že na vrátnici im zástavy zhabali dokonca policajti, považoval som to za trápny výmysel, ktorým chcel na seba niekto upozorniť. Takých, „ľudovo“ nazývaných „hoaxmi“, po internete kolujú milióny. No onedlho som sa dozvedel, že také niečo neuveriteľné sa predsa len stalo. Akurát na rozdiel od predošlého prípadu to nebolo z ľavičiarскеj tuposti,

ale evidentne z dodnes nestrávenej nenávisti asimilovaných slovenských sluhov. Asi im veľmi chýba, že tú svoju livrej už nemôžu tak okázalo nosiť ako voľakedy. A zámienka bola rovnako primitívna, ako je primitívna každá nenávisť: aby vraj turisti z Číny a ďalší mali dobrý výhľad na hrad, keď si ho fotia. Len si to predstavte, taký Li Čin-Čun ukazuje doma fotky z dovolenky na Slovensku a tam - slovenská zástava! Veď rodina z toho môže dostať aj kultúrny šok! Nehovoriac už o strachu z rozpínavého slovenského nacionalizmu, hneď sa celá rodina prihlási na nejaký branný výcvik.

Po zástavách zakážeme jazyk?

Nuž, ja by som súdruškám/hom z Múzea mesta Bratislavy poradil trochu lepšiu výhovorku. Veď také zástavy väčšinou stoja doma stočené niekde v kúte, no a tam, ako v každej domácnosti, keď si nedajú pozor, sa časom usídlia mole. Takže takú zástavu, keď vonku rozviniete, mole neorganizovane vyletia a môžu napáchať veľké škody. Len si predstavte takú osamotene stojacu Panenskú vežu, čo by sa mohlo stať, keby sa na jej staré múry vrhli roje molí! Veď by mohla spadnúť! Takže múzeum sa len stará o zachovanie kultúrnej pamiatky, čo im nikto nemôže mať za zlé. A aby to bolo stredoveko štýlové, aj ako atrakcia pre turistov, tak návštevníkov, ktorí prídu na hrad so zástavami, by som dal palicovať.

Ba mal by som aj ďalší nápad, aby sme sa od stredovekého palicovania preniesli do multikultúrnej spoločnosti dneška – na hrade zakázať rozprávať po slovensky. To by bol ozajstný signál celému svetu o našej tolerancii a znášanlivosti! Veď taký turista, ktorý sa v Bratislave cíti ako doma, samý pub, nail studio, city market,... a odrazu počuje na hrade jemu neznámu reč. Aký to musí byť šok pre jeho citlivú dušičku, ofúkanú celosvetovými mediálnymi vánkami, aké brutálne narušenie jeho vnútornej rovnováhy! Hádam ani netreba dodávať, že slovenčina na hrade je aj diskriminácia zahraničných turistov. Na to sú predsa už aj paragrafy, a ak nie sú, je na poslancoch, aby sa činili a zrušili akúkoľvek diskrimináciu, nehodnú progresívneho človeka 21. storočia. A policajti na bráne hradu, vhodne premenovaného na „Gírlín“, by okrem habania zástav a palicovania robili aj jazykové testy návštevníkov.

Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

P.S.

A čo páni prokurátori, ako je to s § 423 zákona č. 300/2005 Z. z. o hanobení národa, rasy a presvedčenia?

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja ● **Vydavateľ:** PV ZPKO, založený v roku 1990 pod názvom Konfederácia politických väzňov Slovenska [KPVS] ● **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová ● **Redakčná rada:** Ján Košíar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábel a Eva Zelenayová ● **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 ● **Telefón:** 02-5263 8156 ● **e-mail:** ustredie@pv-zpko.sk ● **webová stránka:** www.pv-zpko.sk ● **IČO:** 00679879 ● **Cena jedného výtlačku:** 1,90 EURA ● **Predplatné 20 EUR/kalendárny rok** ● **Predplatné pre zahraničných abonentov: 50 USD** vrátane poštovného. ● **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109 ● **EV:** 3851/09 ● **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. ● **Nevyžiadané rukopisy nevraciam**e ● **ISSN:** 1338-404X ● **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

SPÝTALI SME SA

Juraja Vrábla

● Ako sa vám žije dnes?

Prv než odpoviem na túto zaujímavú otázku, vrátim sa do minulosti. Za bývalého režimu, v socialistickom štáte, som si naposledy na živobytie zarábala v štátnom podniku Imuna Šarišské Michaľany. Vo voľnom čase som bol kantorom v rímskokatolíckom kostole v Sabinove (52 rokov). Môj

život bol spojený aj s disentom za účelom pašovania náboženskej literatúry.

V Bratislave som bol napojený na Jána Čarnogurského, Františka Mikloška, Milana Niča a cez nich na otca biskupa Korca. V roku 1988, na sviatok Nanebovzatia Panny Márie, som sa zúčastnil odpustu na Kalvárii v Nitre. Prvýkrát pri večernej sv. omši bolo na pódiu oficiálne oznámené, že Ján Chryzostom Korec je biskupom.

Pokračovanie na 6. strane

Nemôžeme si vyberať medzi totalitami

Pred nadchádzajúcimi parlamentnými voľbami sa najsilnejšia parlamentná strana, Ficov Smer, veľmi dôrazne vyhraňuje voči fašizmu. Odkazuje, že nepôjde do koalície s takou stranou, ktorá sa nedíštančuje od fašizmu. A ide ešte ďalej, má pripravený návrh zákona, aby zväz protifašistického odboja dostával nie tristo, ale šesťstotisíc ročne od štátu na svoju činnosť.

Vyhraňovať sa voči jednej totalitnej ideológii a nevšimnúť si ďalšie, s ktorými Slovensko malo a má skúsenosť, je absolútne neprijateľné. Slovensko nikdy nemalo fašistickú vládu, ale pod komunistickou trpelo štyridsať rokov. Európou sa prehneli fašizmus, nacizmus i komunizmus a je preto neprijateľné vyhraňovať sa voči jednej totalite a tisíce obetí inej ignorovať. Ak je potrebné mať organizáciu pripomínajúcu nebezpečenstvo fašizmu a poskytnúť jej na činnosť finančné prostriedky, ako to, že rovnako sa neprístupuje aj k zväzu protikomunistického odboja?

Ukazuje sa, že Európa sa síce zbavila fašizmu i komunizmu, ale rovnakými totalitnými metódami ju mučí liberalizmus. Čo to je, ak nie zavádzanie totalitného režimu, keď sú ľudia vyhadzovaní zo zamestnania len preto, že neuznávajú 72 rodov, čo je agenda rodovej rovnosti, teda skupín LGBTI+? K liberalizmu a presadzovaniu jeho „hodnot“ sa na Slovensku hlási najmä Sulíkova SaS, Šimečkove PS a s liberálnou ideológiou nemajú problém ani KDĽ, Sme rodina, Za ľudí, Hlas a samoz-

rejme novovznikajúci Demokrati a ďalšie subjekty. Mimovládne organizácie so zahraničným kapitálom dnes masívne presadzujú liberalizmus a svoju agendu dostali nielen do škôl, ale aj na pôdu verejnoprávnej RTVS. Kto neuznáva jej hodnoty, nie je podľa liberálov demokrat. K tejto deštrukcii demokracie a slobody sa postavila časť občanov, najmä z prostredia katolíkov, a verejne sa voči liberalizmu postavil kňaz Marián Kuffa.

SLOVO SVEDECTVA

Nedávno sa na televíznej dvojke v relácii Do kríža objavila téma blahorečenia Jána Esterházyho. Postulátorom je poľský kňaz, ktorý v relácii vysvetľoval, prečo má byť Esterházy blahorečený. Esterházy bol počas prvej Česko-Slovenskej republiky politikom, ktorý zastupoval maďarskú menšinu a robil všetko preto, aby rozbil štát. Stal sa aj poslancom Slovenského snemu počas prvej Slovenskej republiky a menšinovú maďarskú politiku realizoval v záujme Veľkého Uhorska. Preto sa k židovskej otázke staval tak, aby Slovensko dostal do nemilosti Hitlera. Napokon hlasoval za všetky zákony týkajúce sa Židov okrem vysťahovaleckého, lebo sa obával, že by mohol postihnúť aj Maďarov. Keď chcel poľský kňaz vyzdvihnúť veľkosť Esterházyho a jeho utrpenie v žalároch, spomenul, že bol väznený s takými osobnosťami ako Vojtaššák či Tesár. Ten Vojtaššák, ktorému židovská náboženská obec vyčíta kúpu Baldovských kúpeľov, ktoré fakticky zaplatil biskupský úrad za nesplatenú pôžičku občana židovského

pôvodu a stojí v ceste jeho blahorečenia. A toho Tesára, od ktorého sa dištančuje prezidentka i predseda parlamentu, lebo položil život za Slovensko!

Azda nič horšie nemôže postihnúť spoločnosť, ako keď sa dištančuje od jednej ideológie a slúži inej. Toto sa dialo na Slovensku od roku 1948 do roku 1989. Bojovníci proti fašizmu pokojne slúžili komunistickej totalite. A v súčasnosti opäť pohrobkovia komunizmu sa usilujú velebíť len bojovníkov proti fašizmu. Tých bojovníkov, ktorým komunistická totalita neprekážala. Ale ak spoločnosť toleruje akúkoľvek totalitu, padne do neslobody. **Preto organizácia Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja odmieta každú totalitu, fašistickú, nacistickú, komunistickú i liberálnu.** Žeby preto súčasná vládna garnitúra použila ekonomické páky na jej likvidáciu, keď jej znížila štátnu dotáciu na likvidačnú úroveň? Spoločnosť sa nemá dozvedieť o zločinoch komunizmu? O popravených a väznených za odpor proti totalite? O ľudoch svedomia? O ľuďoch, čo si ctia prirodzené a božské zákony? Ale čo so svetom, v ktorom absentujú prirodzené civilizačné hodnoty? Čo so svetom, v ktorom sú ich nositelia umlčivani? Pritom toľko politikov, aj súčasných, sa hrdí tým, že chcú robiť „iba“ normálnu politiku. Tak nech ju robia, nech sa postaví za človeka v jeho prirodzenosti a právach na slobodný život. Máme aj takých, no progresívny liberalizmus ich valcuje.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Účastníci pietnej spomienky pred pamätnou tabuľou obetí Barbarskej noci v Banskej Bystrici.

Foto Eva Zelenayová

Barbarská noc - nezabúdame

V noci z 13. na 14. apríla 1950 v Akcii K prepadli silové zložky štátu 56 kláštorov a rehoľných domov, v ktorých žilo vyše 800 rehoľníkov. Zatkli aj diecéznych kňazov a odsúdili na roky väzenia. V Banskej Bystrici 15. apríla 1998 odhalil biskup Rudolf Baláž

za účasti podpredsedu PV ZPKO Antona Malackého pamätnú tabuľu obetiam Barbarskej noci Banskobystrickej diecézy. Po týmto názvom vošla do povedomia ľudí.

Vo štvrtok 13. apríla si naša organizácia pripomenula nielen 73. výročie

Akcie K, ale aj 25. výročie odhalenia pamätnej tabule. Spomienkové podujatie sa začalo v Kostole sv. Alžbety za účasti členov organizácie z celého Slovenska. Sv. omšu celeburoval rektor kostola P. Pavol Noga, koncelebrantom bol duchovný PV ZPKO Ján Košiar. P. Noga v homílii zdôraznil, že tí, na ktorých spomíname, nechceli sa stať hrdinami, ale svedkami Božej slávy. Boli pevní vo viere, vytrvalosti a vernosti a my sme ich nasledovníkmi.

Pieta pokračovala pri pamätnej tabuli na budove biskupského paláca. Prítomných privítala predsedníčka RO PV ZPKO v Banskej Bystrici Helena Halková, prihovoriť sa predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda a duchovný organizácie Ján Košiar. Ján Litecký Šveda a Helena Halková položili veniec k pamätnej tabuli, odznela spomienková báseň a už tradične piesne v podaní ženského zboru z Heľpy. Veľké poďakovanie za udržiavanie tradície, ktorá sa tohto roku konala ôsmykrát, patrí predsedníčke regionálnej organizácie Helenke Halkovej.

Helena Halková a Ján Litecký Šveda počas kladenia venca k pamätnej tabuli.

Foto Eva Zelenayová

(zl)

Malý národ veľkých mučeníkov

Ako každý rok, aj tohto roku si Politickí väzni ZPKO v Banskej Bystrici pripomenuli životný príbeh jedného z kňazov uvedených na pamätnej tabuli. Duchovný organizácie Ján Košiar si tentoraz vybral známeho katolíckeho novinára Juraja Kozu Matejova. Z jeho príhovoru vyberáme:

„Narodil sa 4. januára 1884 v Lovčici – Trubíne, v okrese Žiar nad Hronom. Študoval v bansko-bystrickom gymnáziu, seminári, absolvoval teologické štúdium. Za kňaza bol vysvätený 1. marca 1908. (...) Do roku 1927 mal prestávku od priamej pastorácie, lebo sa naplno venoval novinárskemu apoštolátu; bol redaktorom denníka Slováčok.

Od roku 1936 bol konzultantom biskupa a turčianskym dekanom. Po roku 1945 pôsobil v seminári v Banskej Bystrici ako rektor seminára a kanonik kapituly až do internácie v roku 1950. (...) Za jeho éry vychádzalo viacero periodík ako napr. Slováčok, Slovenský národ, Chlieb, Kultúra, Národné noviny, Dereš, Plameň i Katolícke noviny. **Vo svojich článkoch kritizoval porušovanie náboženských práv a slobôd, varoval pred agresívnym ateizmom, vládou nekompetentných ľudí a burcoval k náprave.**

Po vojne v roku 1945 sa stal rektorom kňazského seminára v Banskej By-

Ján Košiar (vľavo) pripomína životnú cestu Juraja Kozu Matejova.

Foto Eva Zelenayová

strici, ale ako novinár a kňaz sa opäť aktívne zapojil do verejného diania. Stal sa redaktorom obnovených Katolíckych novín. Tento týždenník dosiahol v roku 1947 náklad 180 000 výtlačkov a stal sa najčítanejším na Slovensku. (...) **Po tzv. víťaznom februári musel redakciu Katolíckych novín opustiť a ako „reakčného“ kanonika ho najprv izolovali a v noci zo 16. na 17. marca 1950 zatkli, lebo nesúhlasil s dosadením Jána Decheta za titulného vikára.** Väznený bol v Bratislave, neskôr v internačnom tábore v Močenku. Po prepustení v decembri 1951 sa presťaho-

val k svojej neteri na Kysuce do obce Svrčinovec. Žil tam dvanásť rokov, ale mal zákaz verejne slúžiť sväte omše a nesmel ani publikovať. Venoval sa ovocinárstvu a v tejto oblasti sa stal vyhľadávaným odborníkom. Začiatkom 60. rokov ho prichýlila Charita v Pezinku. V roku 1968 sa zapojil do aktivít smerujúcich k oživeniu slovenského katolicizmu, ale už mal 84 rokov. V roku 1923 napísal jednu prorockú vetu: **Sme malým národom veľkých mučeníkov.**

Zomrel 17. decembra 1973 v Pezinku.“

Ján Košiar
duchovný PV ZPKO

Na snímke dvaja podpredsedovia PV ZPKO, R. Rafaj v pozadí a Š. Novák, druhý sprava.

Foto Eva Zelenayová

SPÝTALI SME SA

Juraja Vrábla

Pokračovanie z 3. strany

Potom celú noc biskup Korec odpovedal do diktafónov na otázky prítomným veriacim. Deň pred revolúciou, 16. novembra 1989, som bol s Ing. Ničom posledným návštevníkom v byte biskupa Korca na ulici Vilova 7 v Petržalke. Vedeli sme už, že režim padne, a tak sme sa vytešovali. Biskup Korec bol vo vážnom zamyslení. Keď sme sa ho pýtali, či sa neteší, s vážnym výrazom tváre nám povedal: „**Chlapci, zle je, nemáme pripravené authority na vedenie štátu.**“ Nech si každý odpovie sám na jeho historický výrok. V Košiciach som bol napojený na saleziánov: pátra Štefana Timka, tajne vysväteného kňaza Jána Pivarníka a frátra Juraja Kaščáka. S posledným menovaným sme chodili do Krakova na ul. Konfederácka 6, kde bolo miesto pre uskladnenie náboženskej literatúry pre Slovákov zo Západu. Je zaujímavé, že ani raz nás nechytli colníci. O tejto mojej činnosti napísala záverečnú prácu Eva Miklošová na Katolíckej univerzite v Ružomberku. Práca vyšla aj knižne.

Nadšenie vystriedalo sklamanie

Pád socializmu som privítal s nadšením. Už 30. novembra 1989 po niekoľkých stretnutiach predovšetkým ľudí z aktívneho kresťanského disentu sa zrodila výzva na zkladanie kresťanskodemokratických klubov. Vyzývateľmi boli Ján Čarnogurský, Anton Selecký, Milan Nič a iní. Dňa 17. februára 1990 sa v Nitre uskutočnil ustanovujúci snem KDĽH, na ktorom som sa zúčastnil ako delegát. Žiaľ, prvýkrát som bol sklamaný z KDĽH. Cez prestávku sa uskutočnilo stretnutie zahraničných delegátov s Jánom Čarnogurským, na ktorom som bol prítomný aj ja. Zahraniční Slováci sľúbili nemalé finančné prostriedky pre rozvoj Slovenska, ktoré podmieňovali vznikom samostatného Slovenského štátu. Čarnogurský ich požiadavku odmietol, dal prednosť spoločnému štátu a Václavovi Havlovi. Po Mílovskej zmluve som z KDĽH vystúpil. Druhú Slovenskú republiku v roku 1993 som s radosťou privítal a mal som možnosť pred novým divadlom Jonáša Záborského v Prešove, pri slávnostnej akadémii, ju dôstojne osláviť na pódiu so štátnymi predstaviteľmi.

A ako sa mi žije dnes?

Od roku 1990 som členom organizácie politických väzňov KPVS, neskôr ZPKO a za tento čas som veľmi intenzívne

pracoval na tom, aby som utrpenie môjho otca, ktorý bol komunistickým režimom nespravodlivo odsúdený pôvodne na trest smrti, neskôr na 15 rokov väzenia, ako aj prenasledovanie mojej rodiny zviditeľnil knižne, v časopisoch, ale aj v projekte Nenápadní hrdinovia. Myslím si, že to sa mi podarilo. Nepáči sa mi však, že Milan Kňažko a Ján Budaj v novembri nepustili politických väzňov na tribúnu, že Slovensko sa stáva liberálnou krajinou, že v rozhlasových a televíznych reláciách o spoločenskom dianí sa zúčastňujú iba tí, ktorí presadzujú svoj „občiansky“ názor a platí iba jedna pravda, že tí, ktorí nechceli, ba priam nekompromisne bojovali proti samostatnosti Slovenska, kandidujú za prezidentov a premiérov, že patrioti Slovenska a národnári sú nazývaní ľudákmi, fašistami a extrémistami, že politickí väzni sú vytláčaní na okraj spoločnosti; že nové školské osnovy neumožňujú deťom žiť ich bezstarostné detstvo, ale zafažujú ich agendou LGBTI a gender ideológiou; že mnohí ľudia sú v pásme chudoby a rozhodujú sa, či majú jesť, alebo kúpiť si liek, že jeden druhého si nevážime a úplne sa vytratil zmysel pre autoritu; že máme vulgárny parlament, že spoločnosť je úplne rozdelená a mohol by som pokračovať. Zabudli sme, že takú malú krajinu pod Tatrami navštívili štyrikrát pápeži, dokonca sv. Ján Pavol II. povedal, že Slovensko má čo dať Európskej únii, predovšetkým duchovné hodnoty...

A tak sa dnes dostávam do osobného disentu a snívam o novom Slovensku, kde zavládne úcta, tolerancia, hospodársky a politický rozvoj, kde sa nebude zneužívať demokracia, kde sa bude číť pravda, sloboda a zvíťazí sila argumentov; kde politici budú brať svoje poslanie ako službu národu a Slováci budú hrdí na svoju vlasť. Snívam o krajine, v ktorej sa dobre žije. A som presvedčený, že je to možné, lebo všetko závisí od každého človeka, od jeho charakteru, pozitívneho vnímania, nadobudnutého vzdelania a jeho duchovného rozmeru. Slovensko si zaslúži byť takou krajinou.

Juraj Vrábel sa narodil 13. januára 1947 v Sabinove. V súčasnosti zastáva funkciu predsedu Regionálnej organizácie PV ZPKO v Košiciach a je členom Redakčnej rady nášho časopisu Svedectvo. Je synom politického väzňa Karola Vrábla, ktorý bol odsúdený Štátnym súdom v Bratislave 8. decembra 1950 na 15 rokov väzenia. Z toho bol šesť rokov v Jáchymove v tábore Rovnosť a štyri roky v Leopoldove. V roku 1960 bol amnestovaný a prepustený z väzenia. Rehabilitovaný bol 20. septembra 1990.

STALO SA V MÁJI NIELEN U NÁS

3. mája 1989 našli rumunského spisovateľa Rolanda Kirscha v Timisoare mŕtveho v jeho byte po výsluchu Securitate.

5. mája 1989 zrušil poľský prezident Jaruzelski všetky rozsudky proti opozícii a Solidarite od roku 1980.

13. mája 1976 bola v Moskve založená tzv. Helsinská skupina na kon-

trole plnenia uznesení prijatých Helsinskou konferenciou o ľudských právach.

14. mája 1989 vstúpilo v Pekingu na Námestí nebeského pokoja tisíc študentov do hladovky za dodržiavanie demokratických slobôd.

21. mája 1973 došlo v koncentráku pre politických väzňov Spač v Abánsku k vzbure väzňov, ktorá bola

po troch dňoch krvavo potlačená.

23. mája 1989 Najvyšší súd v Moskve rozhodol, že občania kvôli opodstatnenej kritike úradníkov a funkcionárov nemôžu byť odsúdení.

30. mája 1968 bol v Lipsku, napriek veľkým protestom verejnosti, vyhodený do vzduchu Univerzitný kostol, pochádzajúci z 15. až 16. storočia.

Bilancovali v Bratislave

Výročná členská schôdza regionálnej pobočky PV ZPKO mesta Bratislava sa uskutočnila 27. apríla 2023. Schôdzu otvoril a viedol jej predseda Jozef Dečo. Minútou ticha si prítomní uctili Magdalénu Lofajovú, ktorá nedávno zomrela vo veku 103 rokov. Po privítaní hostí a členov organizácie schválili program schôdze a potvrdili Jozefa Deča vo funkcii na ďalšie obdobie. Predsednícky stôl obsadilo takmer celé vedenie PV ZPKO – Ján Litecký Šveda, predseda, Rafael Rafaj, podpredseda a duchovný Ján Košiar.

Jozef Dečo požiadal o slovo Jána Liteckého Švedu, ktorý pozdravil účastníkov schôdze a poukázal na skutočnosť, akoby sa v politike miešala stará nomenklatúra s novými eštabákmi. Vyzval členskú základňu, aby aktívne vydávala svedectvo a držala pochodeň nášho hodnotového ukotvenia. Predseda pobočky Jozef Dečo konštatoval, že zo 150 členov pobočky je aktívnych iba 82. Poukázal na skutočnosť, že politických väzňov komunizmu spoločnosť prehliada a aj preto by sa mali členovia viac aktivizovať. Navštevovať sídlo pobočky a spoločne hľadať stanoviská k aktuálnej činnosti vlády, ktorá nemá víziu iba hasí problémy a nereaguje na vý-

Sprava Jozef Dečo, Ján Litecký Šveda a Ján Košiar počas schôdze. Foto Eva Zelenayová

zy obyvateľstva. Na schôdzi sa predstavil aj nový člen pobočky Ing. Pavel Mihalík.

V diskusii dominovali hodnotové otázky (Čulen, Macák) najmä ohrozenie mladej generácie nezmyselným progresivizmom. Opakovane zaznela výzva: Nebojte sa! pri ochrane kresťanských a národných hodnôt. (ez)

Bilancovali v Trnave

Výročná členská schôdza Regionálnej organizácie PV ZPKO v Trnave sa uskutočnila 26. apríla tohto roku v jej kancelárskych priestoroch. Schôdzu otvorila a viedla predsedníčka RO Eva Hluchová. Privítala hostí, predsedu PV ZPKO Jána Liteckého Švedu, jej duchovného Jána Košiaru a prítomných členov organizácie. Pred začiatkom rokovania účastníci výročnej členskej schôdze minútou ticha vzdali úctu všetkým, čo od ostatnej schôdze odišli do večnosti.

Správu o hospodárení prečítala podpredsedníčka a hospodárka RO Jana Masařová. Poďakovala sa všetkým, ktorí

Časť účastníkov rokovania v Trnave. Foto Eva Zelenayová

v uplynulom roku poskytli organizácii finančné dary, čo pomohlo organizácii prežiť. Správu o činnosti za minulý rok predniesla predsedníčka trnavskej RO PV ZPKO Eva Hluchová. Okrem iného povedala, že vlnajšok bol lepší ako predchádzajúce dva roky, poznačené pandemiou. Uvoľnenie pravidiel umožnilo členom stretávať sa na rozličných podujatiach a viac sa venovať schôdzkovej činnosti. Zdôraznila význam pamätníka v Bohdanovciach nad Trnavou venovaný obetiam násilnej kolektívizácie, ktorý dala vybudovať pani Mária Branišová. Je jediným pamätníkom tohto druhu u nás.

Účastníkov schôdze pozdravil Ján Litecký Šveda a pripomenul, že prišiel sa im poďakovať za všetko, čo robia a povzbudil ich do ďalších rokov, ktoré azda budú žiľlivejšie pre politických väzňov komunizmu. Spomenul, čo si môže organizácia z pridelených finančných prostriedkov dovoliť a na čo prostriedky nemá.

Zaujímavou spomienkou na svojho otca prispel do diskusie Vendelín Šuran. Povedal aké metódy používali represívne zložky štátu na to, aby mohli obviniť nepohodlného človeka. V prípade jeho otca išlo o veľmi úspešného advokáta, ibaže vždy polovica neúspešných účastníkov konania bola nevyhnutne nespokojná s výsledkom. No neprihlásil sa ani jeden, aby sa otcovi mstil. Ukázalo sa tiež, že viacerí členovia mali otcov väznených v Jáchymove a prejavili záujem zúčastniť sa tohtoročnej pietnej spomienky Jáchymovské peklo. Prejavili tiež obavy z politického vývoja v štáte, ktorý stále viac pripomína obdobie 50. rokov. (zel)

Kto bol Mikuláš Pružinský?

Nedávno, 31. marca 2023, uplynulo 70 rokov od úmrtia jedného z ministrov prvej SR, doktora práv Michala Pružinského.

Narodil sa 13. decembra 1886 vo Vrbici (dnes súčasť Liptovského Mikuláša), v statkárskej rodine. Vyštudoval právo v Kluži a Budapešti. Už za ČSR sa vypracoval na rešpektovanú autoritu vo veciach národného hospodárstva, pôdohospodárstva a lesníctva. Bol členom mnohých odborných komisií, spolkov, združení, poslancom župného zastupiteľstva, československého i slovenského parlamentu. V marci 1939 krátko ministrom hospodárstva v autonómnej vláde a po 14. marci ministrom financií vlády SR až do jej zániku.

Bol známy svojou šetrnosťou a silnými morálnymi zásadami. Na celkovú charakteristiku tohto národovca a katolíka uvediem aspoň perličku, ktorú zachytila spomienková publikácia „Slovenská otčina“ zostavená Mons. F. Fugom v Kanade: „*Ministrom financií SR bol Dr. M. Pružinský, znamenitý hospodár. V sobotu popoludní kráčal s kufrikom v ruke z ministerstva k električke, aby sa dostal k rýchliku a na svoje hospodárstvo v Mytošinách v Liptove. Auto ministerstva by ho bolo zaviezlo na stanicu, ale on – šetril. Z neho si bralo príklad všetko úradníctvo, nuž každý rozpočet SR sa končil prebytkom a nikdy nebolo schodku v rozpočte samostatného Slovenska.*“

Aj keď posledné tvrdenie je trochu nadnesené, faktom je, že Pružinský patrí k spoluvorcom tzv. slovenského ekonomického zázraku (Medrický, Stano, Karvaš a i.). Ak to berieme vekovo, bol štvrtým najstarším z celkovo 15 ministrov troch vlád SR – po V. Tukovi, G. Fritzovi a J. Sivákovi (s ktorým bol vrstovník). Keď sa začala prvá sv. vojna, mal 28 rokov, keď vznikla SR, 53 rokov. Bol teda príslušníkom generácie, ktorá mladosť prežila v Uhorsku, stredný vek v ČSR. Týmto ľuďom nebolo treba vysvetľovať, čo je vojna, čo maďarizácia a cechizácia. Všetci mali solídne vzdelanie a ovládali jazyky. A keď vznikla SR, prinášali jej plody svojich životných skúseností. Možno povedať, že budovaniu SR a národu obetovali všetko: svoje nasadenie, skúsenosti, dobré meno, povest, zdravie, život...

Utrpenie po zániku štátu

Odmenou za to im po návrate ČSR v roku 1945 bol kriminál, poníženie a pošpinenie. Členovia slovenskej vlády, snemu, aj ďalších štátnych, stranických, spoločenských orgánov boli postavení pred čl. Národný súd, resp. nižšie retribučné sudy. Najväčším zločinom, ktorý sa im pripisoval, bolo budovanie samostatného Slovenska (formulovaný ako zrada ČSR, povstania, kolaborácia s Nemeckom a pod.). Na tieto paragrafy, zavedené Slovenskou národnou radou, sa viazali drakonické tresty, vrátane doživotia a trestov smrti.

Medzi súdenými „zločincami“ bol aj Dr. Pružinský. Najprv mu hrozil trest smrti – tak, ako politicky najaktívnejšiemu býv. ministrovi Ďurčanskému. Pripisovali mu totiž veľký podiel na vzniku Slovenského štátu. Vraj u maršala

Göringa rokoval o vytvorení Slovenského štátu. Ukázalo sa, že to nebola pravda.

Pružinský (a ďalší predstavitelia SR) nielen Slovensko budovali, ale zachránili obrovské materiálne hodnoty. Neraz manévrovali na hrane. Pozícia trojmiliónového Slovenska bola podstatne iná, ako stomiliónovej Nemeckej ríše... Jeho čestnú a efektívnu politiku potvrdili pred súdom aj niektorí odborníci z povstalecko-čechoslováckeho tábora. Okrem toho svojimi ministerskými výnimkami zachránil asi 600 Židov. Bez dôležitosti nie je ani to, že nikdy neprehodil kabát. Necítil potrebu kajať sa za to, že je Slovák. Do konca života mal vo veľkej úcte nielen SR, ale aj jej hlavu, Dr. Tisu, o ktorom zachoval cenné väzenské svedectvo.

Čsl. Národný súd ho v prípade Jozef Sivák a spol. odsúdil 11. novembra 1947 na šesť rokov, okrem toho na konfiškáciu polovice majetku, stratu občianskych práv na desať rokov...

Rozsudkom sa však príbeh neskončil. Šesť rokov krutého väzenia bolo pre staršieho, zoslabnutého človeka prakticky rozsudkom smrti. A aj Pružinský zakrátko po prepustení, 31. marca 1953 v Nemeckej (Partizánskej) Ľupči umrel. Tu aj odpočíva. Teda neužil si na „slobode“ ani dva roky. Na otca doplácali aj syn Juraj a dcéra Mária s rodinami.

Dnes, keď čelíme novej vlne protislovenskej a protikatoľickej nenávisti, nezabúdajme na túto prvú garnitúru politických väzňov československej „demokracie“ po roku 1945...

Martin Lacko

Knihy treba čítať

V časoch, keď nás bije bieda a ohrozuje „prehnojená“ pšenica a najmä takmer začatá tretia svetová (jadrová?) vojna, nie je venovanie sa histórii odťažité téma. Všetko so všetkým súvisí. To, čo začíname pocitovať najmä na našich deťoch a vnukoch, je „krátka pamäť“. Mažú nám ju všetkými spôsobmi – masmédiami, reklamou, zábavou na prvom mieste. Nemáme si pamätať, ako to tu skutočne bolo cez poslednú vojnu i po nej. Nemáme si pamätať kto a ako tu vládol a vládne. Hlavnými prvkami krátenia pamäti je infantilizácia a debilizácia obyvateľstva, ktorá beží na plné obrátky.

Kto vidí, počuje a premýšľa nemôže nedávať do súvislosti prenasledovanie prof. Martina Homzu i prof. Márie Potočárovej s tým, čo sa stalo na bratislavskej UK v roku 1954. Vtedajším progresívnym „Slovákom“, medzi ktorých sa radili aj obaja starí otcovia europoslancu Michala Šimečku, sa podarilo zrušiť Katedru slovenských dejín a z univerzity vyhodiť zakladateľa slovenskej profesionálnej historiografie prof. Daniela Rapanta. Mimochodom jeden priniesol na Slovensko marxizmus a druhý (Edmund Friš) bol v rokoch 1947-1951 šéfredaktorom Pravdy.

Pohon na nepohodlných profesorov sa na univerzite začal na „prielomových oslavách“ Medzinárodného dňa žien (MDŽ). Uskutočnila sa konferencia „Žena, život, sloboda! Festival ženských práv“. Už pri príchode do budovy upútal obrovský transparent: „Hrajte svoje politické hry mimo našich materníc“. A ďalšie transparenty s aktivistickými heslami: „Smrť patriarchátu“, „Patriarchát a kapitalizmus zabíjajú“, „Interrupcie tu boli skôr ako štát a cirkev“, „Feminizmus alebo zhoríme“. Nechýbali „zástavy progresívnej hrdosti“, na ktorých okrem farieb dúhy bol aj ružovo-belaso-hnedo-čierny trojuholník symbolizujúci transsexuálov a ľudí inej farby pleti.

Pod záštitou dekana fakulty

Podujatie otvoril dekan fakulty prof. Marián Zouhar. Zdá sa, že fakulta, ktorej je dekanom od 7. mája 2019 sa stáva „nástrojom extrémneho politického prúdu“ – píšú tak iní. Študentov inštruuju ako inkluzívne písať, učia ich nahlasovať komplimenty a pozývajú ich demonštrovať za radikálne ľavicové idey. Prorektor UK Radomír Masaryk uvítal snahu redefinovať MDŽ „z pozície hnusného sviatku, keď akoby my, ľudia, oslavujeme naše ženy“, čo mu, ako dodal, vždy prišlo odporne. Takže MDŽ už nebude „hnusný sviatok silno ideologicky zafarbený“ – slová dekana Zouhara, ktorý myšlienku festivalu ženských práv pri príležitosti MDŽ podporuje a vníma ako veľmi dobrý nápad: „Nerovnakosť práv žien, mužov, ale aj ďalších rodov a pohlaví (už ich máme 72) je veľmi citelná.“

A hovorilo sa aj o tom, že slovenčina sa stane ústretovejšou voči ženám (napríklad žiadne „študenti a študentky“, ale „študentstvo“, „hostovstvo“, „organizátorstvo“, „žiacťvo“). Jazyku sa osobitne venovala Miroslava Mišíčková, zodpovedná za implementáciu „Plánu rodovej rovnosti na Filozofickej fakulte“, a Elis Faragulová, korektorka pre ľavicový časopis „Kapitál“. Čítate správne, neomarxizmus ako vyšitý. Zo slovenčiny vraj treba urobiť jazyk „rodovo citlivý a inkluzívny“.

Dekan Zouhar, možno aby potvrdil slová, že „vo svete cisrodového heterosexuálneho bieleho muža sa ocitajú na vedľajšej koľaji,“ ešte v ten istý deň odvolal šéfa Katedry slovenských dejín Martina Homzu, historika so širokým medzinárodným uznaním. Lebo štyria anonymní študenti si to priali. A v pláne je aj zrušenie Katedry slovenských dejín, fakticky jedného z výdobytkov novembra 1989. Pár desiatok takého „expertovstva“ – aby sme boli jazykovo korektní – vytiahlo podvečer do ulíc na „kvírfeministickú demonštráciu“ s názvom „Dedlajn patriarchátu“. Aby bojovali aj „proti najčastejším chybám, aké v komunikácii robíme.“ Lebo žiaden sexizmus, ani len pochvala kolegyne, že má peknú sukňu! A pri komunikácii o homosexuáloch používať iba pojem „queer/kvír ľudia“! Nepoužívať slová ako „vzmužiť sa“ alebo „zbabelý“, keďže to implikuje, že „baby sa boja“.

Dejiny sa opakujú

Vždy sa nás, Slovákov, chce niekto zmocniť a zakaždým likvidujú inteligenciu naľavo i napravo. Raz bojujú proti „klérofašizmu“, potom proti slovenskému buržoáznemu nacionalizmu, inokedy si nájdú iné, triviálne, až neuveriteľné dôvody. A že vraj dejiny sa neopakujú?!

V súčasnosti sa začína ďalšia z fáz úsilia o totálne zlikvidovanie slovenského národného cítenia, čomu katedra národných dejín je tvrdou prekážkou. Dokážeme zabrániť potomkom komunistických ideológov – pokrokárov zničiť našu najstaršiu filozofickú fakultu? Dovolíme im zničiť majáky nášho národného bytia? História treba poznať, aby sme sa vyhli omylom. Trebárs aj takým, akým podľahol kráľ Svätopluk, ktorý neskoro zbadal intrigánstvo Vichinga, ktorý pred ním v roku 891 zutekal k svojim západným (franským) chlebdarcom a zrejme zlikvidoval aj cenné dokumenty o slávnej slovenskej minulosti. No už v roku 892, na jeho radu, prišli Frankom na pomoc proti Svätoplukovi nomádske kmene. A tým sa tu evidentne zapáčilo, aj keď Svätopluka až do jeho smrti (894) neporazili.

Najnovšie sa mi dostala do rúk kniha Petra Cengela *Sídlo Rastislava*. Nehistorika, vysokoškolského pedagóga, docenta, ktorý publikoval viacero prác z hutníctva a jeho histórie, archeometalurgie a histórie. Opakovane prichádza s informáciami o tom, že Banská Štiavnica bola založená v roku 745, Kremnica v roku 770 a Zvolen v roku 795, a že toto bolo zrejme hospodárske „zlaté“ zázemie starých slovenských dŕžav spájaných s Nitrou.

Podľa Cengela sa nezaslúžene zabúda na Banskú Štiavnicu, až do roku 1266 nazývanú Bana/Baňa. Uvádza viacero argumentov, že práve tu mohlo byť druhé dôležité sídlo popri Nitre, sídlo Rastislavovo i Metodovo. Zrejme sú to veci na diskusiu, ale ako inak, ak nie diskusiou, a kto iní, ak nie my, Slováci, máme hovoriť o našich najstarších dejinách? A nezatracať žiadne knihy. Lebo, ako hovoril Budha, koreňom všetkého zla je nedostatok poznania.

Marián Tkáč

Jáchymov sa nesmie opakovať

Pokračovanie z 1. strany

Žiaľ, nešiel k lekárovi, koš sa zle zrástla, takže dedo do konca života kríval na túto nohu. Keď sa stávali železiarne dlhé roky tam pracoval, kým utrápená babka sa starala o gazdovstvo.

● **Ako sa otecko priplietol do skupiny rebelantov?**

To neboli rebelanti. Otecko študoval na gymnáziu v Michalovciach, kde pôsobil profesor Hlaváč, ktorý mal veľký vplyv na študentov. Väčšinou boli kresťansky založení a venovali sa im aj saleziáni. Keď bol v maturitnom ročníku, spolu s ďalšími spolužiakmi sa postavil na odpor proti zatváraniu kňazov a rehoľných sestier. Kvôli tomu ho zatkli a vyšetrovali za velezradu.

● **Kedy ho zatkli?**

V roku 1950. Najskôr ho vyšetrovali v Košiciach, potom v Bratislave, odtiaľ ho nasmerovali do Leopoldova a odtiaľ do Jáchymova.

● **Aký dostal trest?**

Tri roky a celé si to odsedel. Domov sa vrátil v roku 1954.

● **Vy ste sa narodili v roku 1961, až po návrate otecka z väzenia. Odkiaľ ste sa dozvedeli o jeho väznení?**

Všetko viem z jeho rozprávania. Čo bolo, ako bolo.

● **On o svojom žalárovaní rozprával?**

Áno, všetko mi nepovedal, pretože aj tu, v Košiciach, boli ľudia, ktorých poznal z tohto obdobia a nechcel, aby som vedel mená. Ale spomínal mená spoluväzňov, napríklad v Leopoldove bol s prezidentom Husákom, v Jáchymove, okrem tých ľudí, ktorí boli spolu s ním uväznení z Košíc a z Michaloviec napríklad pátra Lexmanna a ďalších.

● **Vraveli ste, že protest proti zatváraniu kňazov a rehoľníkov sa uskutočnil v maturitnom ročníku. Stihol otecko ešte pred zatknutím zmaturovať?**

Nestihol, odišiel síce do gymná-

Ing. Ján Siksa Foto archív rodiny

zia v Trebišove, ale tam ochorel na zauzlenie čriev a vo veľmi ťažkom stave po operácii ho ŠtB zaistila. Otec mi povedal, ja som hnil, rany mi po operácii hnisali a v takom stave sa ocitol v Jáchymove.

● **Ale ešte predtým bol súd.**

Áno v Justičáku v Bratislave. Súdili študentov za to, že nesúhlasili so zatváraním kňazov a rehoľných sestier. Že sa postavili proti režimu. To bol dôvod, prečo ich zatkli.

● **Čo konkrétne spáchali?**

To neviem, jednoducho prišli si po kňazov, po sestričky, tie, ktoré učili v Michalovciach a oni sa ich ako študenti zastali.

● **Čiže oni prišli aj do škôl brať kňazov a rehoľníčky?**

Áno. A študenti im v tom bránili, tak ich zobrali a obvinili z velezrady...

● **To bol taký univerzálny paragraf na mnohých politických väzňov.**

Takto pobrali viacerých študentov z Michaloviec. Janka Lukáča, Michala Plečenika, Pavla Jenču, Michala Broza, Antona Príhodu, Jozefa Truchana, Michala Sabola a ďalších. Všetci, tak ako môj otec, boli rehabilitovaní a zbavení viny.

● **A čo rodičia vášho otca, ako zobrali fakt, že ich syn bol**

väznený? Zrejme to bola kresťansky založená rodina?

Veľmi ťažko, veľmi ťažko to niesli. (Plač.) Otec mal dvoch súrodencov, Jozefa, ten zomrel ako šesťmesačný, a mladšiu sestru, tá zomrela ako jedenásťročná. Takže veľmi ich to všetko zobralo, lebo otcova sestra zomrela v roku 1947 a v roku 1950 zavreli otca. Takže starí rodičia zostali sami. Mali nejaké gazdovstvo, no veľmi sa trápili.

● **Čo robil otecko po návrate z väzenia?**

Urobil si maturitu a zamestnal sa kde sa dalo. Najskôr v trebišovskej Jednote, potom na družstve v Parchovianoch a napokon na Štátnych majetkoch v Krásnej nad Hornádom. Tam začal diaľkovo študovať na Ekonomickej fakulte v Bratislave. Vtedy dostal ponuku pracovať vo VSŽ aj s bytom na sídlisku Železníky. Takže v roku 1971 sa celá rodina presťahovala do Košíc, ja som mal v tom čase desať rokov.

● **Vašej mamičke neprekážalo, že sa vydáva za politického väzňa?**

Nie, tiež pochádzala z nábožensky založenej rodiny a otec jej všetko povedal, čo prežil.

● **Spomenuli ste, že otecko sa s vami rozprával o tom, čo prežil vo väzení. Vy ste to ako vnímali?**

Otec nám o tom rozprával už vtedy, keď sme boli deti. Keď sme boli väčší, rozprávali nám o tom dedko aj babka. A aj neskôr, keď sme už dokázali chápať obskúrnosť doby sme sa s otcom stále rozprávali. Rozhovory sme viedli vždy, keď sme boli spolu či pri práci, počas jazdy autom alebo keď otec stretol niektorého z jáchymovských spoluväzňov. Dokonca sme sa aj navštevovali. Samozrejme, že všetci sme ich považovali za nevinných a nespravodlivo väznených. Taká bola doba. Keď sa človek kriticky k niečomu vyjadril, hneď bol označený za nepriateľa štátu.

● Počas väzby mali starí rodičia informácie o synovi?

Otec spomínal, že nemohol ani písať domov, takže nevedeli, čo sa deje. Raz za pol roka mohol napísať pár riadkov, ale nemal spätnú väzbu, či list dostali. Doma sa nenašli žiadne listy od neho. U neho bola situácia navyše skomplikovaná zdravotným stavom. Zobrali ho po operácii a hneď musel fárať. Pritom strava bola mizerná, pár gramov chlebička a káva. Spomínal, že keď vyfárali z bane, stáli na mraze aj niekoľko hodín. Až im odev na tele stuhol od zimy. A keby bol niekto čosi povedal, nasledovala by korekcia, kde sa nedalo hnúť. Najviac prízvuchoval, že ho pri živote držala viera v Boha a modlitby, aby sa nezbláznili. Že mnohí to nevydržali, zošaleli alebo ich zastrelili na úteku. Jednoducho nepohodlných sa bolo treba zbaviť.

● Jestvovali nejaké kontakty medzi väzňami? Nespomínal otecko niekoho?

Len medzi tými, čo boli spolu pri fáraní alebo v celách. Tam sa ako-tak dalo prehodiť slovo, ináč kontakty neboli možné. Keď večer zhaslo svetlo, všetci boli takí unavení, že padli na lôžko. Otec ustavične spomínal podmienky, v akých žili. Stalo sa mu, že keď spal, prišiel

k nemu dozorca, priložil mu pištoľ ku hlave a zavelil – poďme von. Veľká zábava, že? Keď vám niekto dá pištoľ k hlave počas spánku a vstávaj, tak to je neľudské zaobchádzanie. O niektorých praktikách otec ani nerozprával, pretože (plač) nechcel, aby deti vedeli, čo všetko prežil.

● Nemal z toho osobnú traumy?

Isteže mal. Veď ho ustavične prenasledovali sny. Kolkokrát sa zobudil a plakal, keď sa mu snívalo o týchto veciach. Našej mamke o tom hovoril. Niesol si to so sebou celý život, až do hrobu.

● Napokon ale vyštudoval vysokú školu. Bez problémov?

Keď nastupoval na ekonomickú univerzitu nikomu nehovoril, že bol politickým väzňom. Ani v posudkoch to nikto neuvádzal. Takže skončil školu a až do odchodu na dôchodok robil vedúceho ekonomického úseku na nákupe v železniarňach. Popri tom aj prednášal študentom na Vysokej škole ekonomickej v Košiciach.

● Ani vy ste nemali problémy študovať?

Keďže som potreboval robotnícky pôvod, nastúpil som na odborné učilište Východoslovenských strojárňí, kde som skončil päťročné štú-

dium s maturitou ako vyučený strojník. Na štúdium na vysokej škole som nedostal odporúčanie, tak som z VSS odišiel a začal som študovať na Strojníckej fakulte VŠT v Košiciach. Odtiaľ som musel odísť kvôli jednej skúške. Tak som si dal prihlášku na Vysokú vojenskú leteckú školu. Prijali ma na druhý pokus. Prvýkrát som nemal v poriadku zdravotnú prehladku, zamestnal som sa na letisku v Prešove a skúsil som to o rok neskôr. Študovať som začal v októbri 1986 na Vysokej vojenskej leteckej škole v Košiciach. Tam sa počas štúdia robia previerky (vojenská kontrarozvedka a ŠtB) a keď som mal v januári 1987 nastúpiť na prvé skúšky, zavolali ma na oddelenie O8 a povedali mi, že z ŠtB prišlo, že nevyhovujem na vojenské účely, musím štúdium opustiť a pokračovať ako vojak základnej vojenskej služby dva roky. Teda ako vojak základnej služby som bol vo februári odvelený do Přerova a odtiaľ ma prevelili na letisko do Piešťan, kde som pôsobil zvyšok vojenčiny. Čiže odkrútil som si dva roky základnej vojenskej služby. A keďže hodnotenie ŠtB išlo za mnou aj na vojenčinu, nemohol som, ako vojak základnej služby, získať žiadnu hodnosť.

● Myslíte si, že zo štúdia vás vylúčili z politických dôvodov?

Je to možné. Veď som aj miništroval v kostole ešte ako dvadsaťpäťročný, od svojich deviatich rokov. Alebo kvôli tomu, že bol otec politickým väzňom. Je to príbeh môjho otca aj nás, jeho detí, ale už to nemôžeme vrátiť späť. Ako sa hovorí, Pán Boh nie je náhlivý, ale pamätlivý, každého bude súdiť, každý tým prejdeme. No to, čo politickí väzni zažili v jáchymovských baniach, čo sa tam dialo, je proti ľudskému rozumu. Ako tam zaobchádzali s ľuďmi. Je ťažké na to pomyslieť. Nikdy nezabudnem na krivdu, čo sa udiala otcovi, starým rodičom aj mne, ale musím sa nad to povzniesť. No nechcem, aby sa niečo také zopakovalo. Aby bol človek za svoj názor, presvedčenie, stíhaný.

Ing. Marián Siksa pred pamätnou tabuľou obetiam komunizmu v Košiciach.

Foto Eva Zelenayová

Eva Zelenayová

Opäť sa vracia totalita? Nie, ona už je tu!

O relativite pojmov a významov slov

Akosi často musím použiť pri hodnotení situácie príslovku opäť alebo znova, pričom myslím na opakovanie sa situácie z bývalej totality. Aj najvyšší predstaviteľ štátu k výročiu Sviečkovej manifestácie varovali pred opätovným „návratom autoritatívnosti“. Nie tej covidovej, samozrejme. Zlo sú – opäť – len tí „druhí“, ktorí nie sú s nami a na pulze doby...

Inak to, čo je dnes „autoritatívne“, bolo v bývalej totalite „revolučné“. V biznise sa tomu hovorí „líderská schopnosť viesť k úspechu“. V Bruseli je autoritatívnosť (nariadení a smerníc) servírovaná vo význame „ambiciózne“ výzvy. Autoritatívne uvalovanie (sebazničujúcich) sankcií je servírované ako „princiálne“ hodnotové stanovisko.

Kam sme to dospeli? Opäť politická a mediálna propaganda presvedčajú ľudí, že slaná chuť je sladká, a naopak.

Malá ukážka. Sloboda sa podľa prezidentky Zuzany Čaputovej stala v súčasnosti opäť ohrozenou hodnotou. Akosi zabudla, že najviac sme o základné slobody prišli počas covidu aj vďaka útokom elít na opačné, než režimové názory na tzv. pandémiu a prezidentka bola súčasťou tohto problému.

Hlave štátu, ktorá priznala, že „nerozumie toľko národu“, tiež prekáža, že Slováci vraj podporujú režimy a politikov s autoritatívnymi sklonmi. Vari už neplatí „hlas ľudu – hlas Boží“? Musíme zas preškoliť masu? Keďže nespresnila, koho mala na mysli, tak si domyslíme. Nie je to tak, že „liberálni“ zlodeji demokracie (ako vôle ľudu) ukazujú prstom na „autoritatívneho zlodeja“, pasujúc sa opäť za jediných „demokratov“? Ten „autoritár“ totiž odmieta ich „liberálnu demokraciu“, čo je podľa publicistu a spisovateľa Pavla Fendeka v skutočnosti diktatúra menšín a ideológií, ktoré vždy vedú k zničeniu demokracie a nastoleniu totality.

Kto to ešte nevidí?

A zas je pod lampou najväčšia tma. EÚ skôr pripomína „Evrosojúz“. Autoritatívnosť - vynucovanie si plnenia nariadení voči členským štátom bez možnosti demokraticky oponovať či odmietnuť, napríklad k nelegálnej, ale z ideologického hľadiska chránenej migrácii - je z pohľadu Bruselu propagandisticky masírovaná ako „jednotné stanovisko“. Jeden pojem – dva významy...

A kto naopak prejaví národnú autoritu a chce

chrániť svoje záujmy alebo tradičné a kresťanské hodnoty, tak na toho sa dá opäť propagandistická nálepka „neeurópskosti“. Pretože opäť je dôležité či ste na „pulze doby“. Ale akaj? Nie náhodou opäť tej neototalitnej, znovu s jedným povinným „hurá“ postojom?

Momentálne sme svedkami vynucovania si autoritatívnych žiadostí ukrajinského prezidenta na posielanie zbraní. Kto poukáže na mier, rokovania a kritizuje militarizmus, tak je údajne „mieroštváč“ - spriahnutý vrah s vonkajším nepriateľom, čiže „agent Kremľa“. V minulosti to bol „agent imperialismu“...

Áno, presne takto sa to dialo v bývalom režime, proti ktorého praktikám vystúpili aj kresťanskí demonštranti na Sviečkovej manifestácii v roku 1988.

Slovo ako zbraň

Ako vidieť, používanie slov má v sebe aj viacvýznamovosť, aj protichodnosť. Opäť záleží, z ktorej strany politiky a geopolitiky sa hovorí, v ktorej dobe a pre aký režim a zámer majú slová poslúžiť.

Presne toto sa dialo v každom totalitnom systéme, kde pojem slova oficiálne, režimovo, propagandisticky, politicky alebo situačne nesedel s jeho pravým významom. Angažovane sa posúval, prekrýval, prekrúcal, menil, prispôboval aktuálnej situácii s cieľom manipulovať dav a verejnú mienku s konečným cieľom – meniť nielen názory, ale už aj postoje ľudí. Jednoducho, aby mal režim pokoj a ľudia nevideli, že „dobry“ kráľ je nahý.

A to sa opäť, žiaľ, deje aj dnes. Lebo o slobode a demokracii najviac rozprávajú tí, ktorí nám na ne najviac siahli. Skúste nesúhlasit s vládou a ste dezolát, extrémista či najnovšie „stádo paviánov“.

Takéto tendenčné nálepky pôsobili v totalite ako pojmové strašiaky doby. Aby sa masa pracujúcich stránila od „triednych nepriateľov“.

Lenže ak sa to isté deje opäť, a túto metódu dokonca použila aj hlava štátu, potom v akom systéme vlastne žijeme? Lebo skúsenosť je taká, že najviac o jedle rozpráva hladný a najčastejšie o demokracii a slobode mentorujú práve tí, ktorí ich len využívajú pri uplatňovaní svojej moci. Žeby opäť pod lampou bola najväčšia tma? A my máme zas len držať hubu a krok?

Rafael Rafaj
podpredseda PV ZPKO

Zisk svetu vládne, celkom bezohľadne

Počuť občas vysloviť pevné presvedčenie, že keby ľudia dodržiavali Desatoro, neexistovali by vojny, nešťastia, vraždy a vôbec žiadne hriechy. Problém je ale v tom, že okrem zákona Dekalógu, je tu aj zákon zisku, prospechu alebo jednoducho holého prežitia.

Človek je často zúfalý z toho, ako iracionálne sa ľudia správajú. Práve tieto city však tvoria básnikov a prorokov a zúfalý hnev býva často nielen výsostne logický, ale zároveň aj svätý. Často jedine on ukazuje cestu k momentálnemu riešeniu. Popritom ale nestrácajme humor, dobromyselnosť a zásadu neubližovať, pokiaľ je to len trochu možné.

Ide totiž o to, že človek sa potrebuje vo svete orientovať a jeho kapacity sú vzhľadom k celosvetovým problémom a možným nešťastiam jednoducho a nevyhnutne obmedzené. Tá potreba orientácie a jasného, logického a pravdivého smerovania je nevyhnutná aj pre akúkoľvek organizáciu, vrátane našej skalopevnej Cirkvi. Ak začneme tvrdiť, že je jedno, čomu veríme a ako veríme a aj tak nám bude nakoniec odpustené, hovoríme nezmysly a strácame zmysel nielen ako ľudia, ale aj ako organizácia, ktorú chceme stavať na podobných pohyblivých pieskoch.

Často sa ocitáme v situáciách, keď nám žiadne pravdy a návody nepomôžu, musíme reagovať okamžite a tvrdo, ináč by sme ostali bez východiska a nikomu by sme tým nepomohli, ani sami sebe. Práve pochopenie možnosti

takýchto stavov nám dokazuje, že platí Kristovo pravidlo odpúšťania a lásky aj k nepriateľom, ktorí často nevedia, čo činia.

Fakt ale je, že občas sa vyskytujú a získajú moc aj ľudia, ktorí robia zle a pritom dobre vedia, čo činia. Takým odpúšťať netreba a trest je potrebný a nevyhnutný. Často nám ale neostáva nič iné, len nechať to na Božiu spravodlivosť a všemocný čas. Je mi v tomto nádejou, že stále platia slová žalmistu, že kto druhým jamu kope, nakoniec sám do nej spadne.

Nedávno som čítal knihu Jána Drgonca o právnych kultúrach Ázie a Afriky, nie náboženských, ale civilných. Bol som prekvapený, nakoľko sú ľudské problémy v rôznych kultúrach a civilizáciách podobné a nakoľko sú podobné aj ich riešenia. Často sa my, nábožensky založení ľudia, hádame o úplne nezmysly a nevnímame reálne problémy ľudí naokolo a teda nenachádzame ani spôsoby riešenia. Nech je nám v náprave vzorom Ježiš Kristus, ktorý problémy chápal, ale vystríhal pred zbytočným násilím a ubližovaním nevinným.

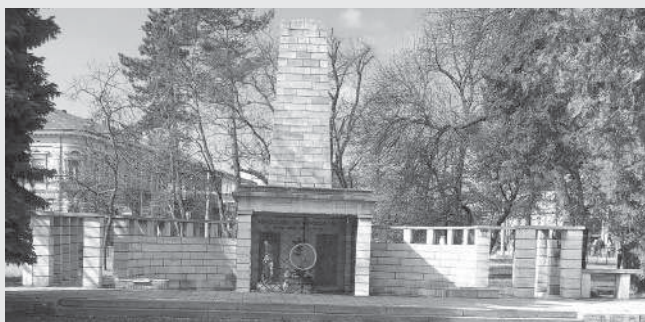
Nekomplikujme teda ľuďom život, zvlášť tým mladým a neskúseným a neutešujme ich imaginárnymi nádejami, ale orientujme ich na skutočnú nádej, na ktorú radikálne, ale pravdivo poukazuje Ježiš Kristus.

Vlado Gregor

Mal by 73 rokov, keby...

Česko-Slovensko sa ešte nespamätalo z okupácie „bratských“ armád na čele so Sovietskym zväzom a z obetí, ktoré si vyžiadala, keď 11. apríla 1969 tragicky zahynul na Námestí osloboditeľov v Košiciach mladý vojak. Polial sa horľavinou a podpálil sa. Živá pochodeň skonala neďaleko Pamätníka neznámeho protifašistického bojovníka. V roku 2019 Michalovi Levčíkovi odhalili pamätnú tabuľu.

Prvou živou pochodňou v bývalom Česko-Slovensku bol Jan Palach, ktorý sa upálil 16. januára 1969 v Prahe pred budovou Národného múzea. Týmto činom reagoval na násilný prevrat v auguste 1968. Počas dlhých rokov sa

Námestie osloboditeľov v Košiciach.

Ilustračné foto

o tejto téme nehovorilo a málokto vedel, že tento počin nebol jediný. Podľa doložených faktov sa v Česko-Slovensku v roku 1969 pokúsilo upáliť približne tridsať ľudí, siedmi zraneniam aj podľahli. V čase medzi januárom až aprílom 1969 sa pokúsili upáliť ľudia aj v Bratislave, Skalici, Leopoldove, Levoči a Spišskej Novej Vsi. Všetci prežili, okrem vojaka Michala Levčíka.

M. Levčík sa narodil 11. mája 1950 v Sečovskej Polianke, okres Vranov nad Topľou.

Podľa tvrdení rodinných príslušníkov Levčíkovo telo priviezli do jeho rodnej Sečovskej Polianky v cínovej zapečatenej rakve. Až do pohrebu ho strážili vojaci. Štátna bezpečnosť a vojenská kontrarozvedka potom monitorovali celý priebeh cirkevného obradu. Pohreb bol vo veľmi úzkom kruhu. Okrem najbližších rodinných príslušníkov a niekoľkých známych sa ho zúčastnilo dvadsať vojakov. Po pohrebe Levčíkovo rodinu a priateľov vyšetrovala Verejná bezpečnosť. **(red)**

STALO SA

1. mája 1951 Poverenie vnútra všetkým miestnym a mestským národným výborom na Slovensku vydalo tajný pokyn, aby v tento deň zabezpečili pohotovosť hasičských zborov, lebo „triedny nepriateľ“ by mohol využiť prvomájové oslavy pracujúcich a zakladať v obciach a mestách požiare.“

1. mája 1964 ministerstvo vnútra ČSSR obmedzilo rozsah hraničného pásma, kde bol doposiaľ možný vstup iba na zvláštne povolenie. Týmto opatrením sa po štrnástich rokoch opäť verejnosti sprístupnil hrad a obec Devín, ako aj ďalšie dediny v blízkosti hranice s Rakúskom.

2. mája 1957 československá tajná služba uniesla z Rakúska Jozefa Vicenu, jedného z hlavných organizátorov slovenského hnutia Biela légia. V Prahe ho odsúdili na 25 rokov väzenia.

3. mája 1945 spolu so sovietskou armádou vstúpili na Slovensko aj osobitné jednotky NKVD, ktoré robili očistovacie akcie proti známym nekomunistickým verejným činiteľom aj v malých dedinách. Nevinné osoby bez akéhokoľvek súdneho pokračovania väznili, sústredovali v improvizovaných táborech, a potom veľkú časť z nich násilne odviekli do ZSSR. Od októbra 1944 do júna 1945 takto deportovali do ZSSR podľa hrubých odhadov 15 až 20 tisíc slovenských občanov. Podľa najnovších údajov, opierajúcich sa o ruské archívy, išlo až o vyše 70 tisíc občanov Česko-Slovenska.

4. mája 1919 pri návrate lietadlom z Talianska zahynul francúzsky brigádny generál a slovenský člen vedúceho triumvirátu českého a slovenského odboja v zahraničí Dr. Milan Rastislav Štefánik.

5. mája 1945 SNR rozhodnutím č. 1224/945-prez. vydala zatykač na 68-ročného spišského biskupa Jána Vojtaššáka.

5. mája 1947 sa skončila platnosť tzv. retribučného zákona. V celom Česko-Slovensku bolo riešených vyše 130-tisíc trestných oznámení, 713 osôb odsúdili na trest smrti, teda takmer toľko ako v Nemecku, 741 na doživotie a takmer 20 tisíc na stratu slobody. Retribučné súdy odsúdili množstvo nevinných ľudí, čo dokumentuje aj prípad poslanca Slovenského snemu a krajského inšpektora Hlinkovej gardy Kolomana Horniša, ktorému predseda senátu neskôr povedal: Zaslúžil by si si metál, ale musel som ňá odsúdiť!

5. mája 1950 z funkcie predsedu Zboru povereníkov bol odvolaný Gustáv Husák. Spolu s ním opustil funkciu aj povereník školstva a kultúry Ladislav Novomeský. Za predsedu Zboru povereníkov bol vymenovaný Čech pôsobiaci na Slovensku Karel Bacilek, povereníkom školstva sa stal Ernest Sýkara.

8. mája 1945 vláda SR v exile v rakúskom Kremšmünsteri podpísala dokument, ktorým sa bezvýhradne podrobila veliteľovi 20. korpusu 3. americkej armády generálovi Waltonovi H. Walkerovi. V ten deň sa skončila vojna v Európe.

8. mája 1968 československý prezident Ludvík Svoboda vydal rozhodnutie o všeobecnej amnestii. Na slobodu boli prepustení takmer všetci politickí väzni, niektorí z nich si odpykávali tresty od skončenia vojny.

9. mája 1948 Národné zhromaždenie ČSR prijalo novú ústavu, ktorá v krajine zaviedla komunistickú diktatúru, skrývajúcu sa pod názvom ľudovodemokratické zriadenie. Síce zaručovala základné ľudské práva, zároveň však umožňovala ich obmedzenie i zrušenie na základe zákonov. Za základnú občiansku povinnosť určila dbať o záujmy štátu. Služba v armáde bola predstavená ako najvyššia občianska česť

10. – 11. mája 1848 sa z iniciatívy Štefana M. Daxnera zišla porada slovenských národovcov v Liptovskom Sv. Mikuláši, na ktorej zostavili Žiadosti slovenského národa. V štrnástich bodoch obsahovali program slovenského národno-revolučného hnutia. Jeho obsah predstavuje dôležitý dokument o štátoprávných požiadavkách Slovákov.

11. mája 1943 profesor patologickej anatómie na Lekárskej fakulte Slovenskej univerzity MUDr. František Šubík, ktorý sa zú-

časťnil na exkurzii medzinárodnej komisie súdnych lekárov do ruskej obce Katyň (Smolensk), kde objavili masový hrob Sovietmi zavraždených poľských dôstojníkov, vojakov a intelektuálnych pracovníkov, verejnou prednáškou v Bratislave informoval o výsledkoch zistených komisiou. Táto potvrdila, že masová vražda sa stala v roku 1940 a bola dielom príslušníkov sovietskych policajných orgánov.

11. mája 1944 vymenoval pápež Pius XII. nitrianskeho biskupa Dr. Karola Kmeťka za arcibiskupa.

12. mája 1635 bola založená Trnavská univerzita.

12. mája 1944 sa uskutočnila posledná návšteva predstaviteľov Slovenskej republiky v hlavnom stane Adolfa Hitlera v Klessheim, ktorú viedol prezident Jozef Tiso. V rámci rozhovoru sa Tiso Hitlera opýtal, či nehodlá uzavrieť mier, na čo mu Führer odvetil, že najprv pri pokuse o vyloďenie poraziť západných spojencov a tým si zlepši mierové podmienky. Nemci súhlasili s vytvorením poľného zboru slovenskej armády na východnom Slovensku, pod vedením generála Augustína Malára. Vedenie štátu plánovalo vo vhodnom čase využiť na prechod na stranu protihitlerovskej koalície.

12. mája 1948 v Paríži vznikla Slovenská národná rada v zahraničí ako ústredný orgán exilových Slovákov v boji za samostatnosť.

13. mája 2004 zomrel v Bratislave Jozef Tomášek, zakladajúci člen organizácie politických väzňov na Slovensku. Za druhého podpredsedu bol zvolený 8. 1. 1990. Väznený bol v rokoch 1958-1962.

13. mája 1882 v Rajci sa narodil Andrej Škrábik, kňaz, spisovateľ, od roku 1943 biskup v Banskej Bystrici. Ako cirkevný hodnosťár a publicista odsudzoval komunistickú ideológiu a preto bol po roku 1948 vystavený perzekúciám a fyzickému týranu.

15. mája 1720 sa v Štiavnických Baniach narodil Maximilián Hell.

15. mája 1945 v Bratislave sa konalo prvé riadne zasadanie SNR, na ktorom bol prijatý dokument Ohlas k českému národu. Jednostranne deklaroval vôľu Slovákov žiť s Čechmi v spoločnej republike, ktorá sa politicky, hospodársky a vojensky bude opierať o baštu Slovanstva Sovietsky zväz. Ďalej prijala zákon č. 33 o potrestaní fašistických zločincov, okupantov a kolaborantov a o retribučnom súdnictve. Zákon stanovoval trest smrti aj za zradu na SNP či za propagáciu a schvaľovanie politiky nacistického Nemecka. 15. mája 1945 partizáni z oddielu Za vlasť pod vedením podplukovníka Savelieva podnikli trestný nájazd na obec Divina. Zavraždili desať obyvateľov obce a troch ťažko zranili.

15. mája 1948 Štátny súd vyniesol rozsudok nad činiteľmi Demokratickej strany, obvinenými z protištátného sprisahania. L. Obtulovič bol odsúdený na 8 rokov, P. Maxoň a František Jurčovič na 7, Ján Kempný a Jozef Staško na 6, Miloš Bugár na 1 rok a Pavol Čarnogurský na 18 mesiacov.

16. mája 1949 dvadsaťjeden príslušníkov polície obsadilo Saleziánsky ústav v Michalovciach a ich vedúci oznámil riaditeľovi prof. Štefanovi Faberovi, že je zbavený svojich funkcií predstaveného saleziánskeho ústavu a správcu príľahlej farnosti. Všetkých rehoľníkov odviezli a eskortovali s ozbrojenou strážou až do Šaštína. Približne v tom istom čase podobne likvidovali ďalšie tri saleziánske diela v Žiline, v Trnave a v Komárne. To bola prvá násilná a protiprávna akcia komunistického režimu proti katolíckej reholi uskutočnená ešte pred ich oficiálnou likvidáciou. Postupne tým istým spôsobom likvidovali ďalších 24 kláštorov iných rehoľných spoločností.

19. mája 1941 slovenská vláda sa uzniesla, že štátnu hymnu Slovenskej republiky bude národná hymnická pieseň Hej Slováci v hudobnej úprave Alexandra Moyzesa. Hymna sa mala hrať alebo spievať pri oficiálnych príležitostiach, oslavách a aj v kostoloch pri bohoslužbách konaných v súvislosti so štátnym sviatkom.

20. mája 1945 sa v Jablonke uskutočnilo protestné zhromaždenie proti pripojeniu slovenských obcí Hornej Oravy k Poľsku.

20. mája 1950 v Prahe zriadili ministerstvo národnej bezpečnosti, ktoré viedol najprv Ladislav Kopřiva a od 23. 1. 1952 K. Bacilek. Toto ministerstvo sa stalo výkonným orgánom nekontrolovateľného bezprávia a teroru proti všetkým „nepriateľom“ totalitnej komunistickej strany v celej ČSR.

21. mája 2004 zomrel v Ružomberku zakladajúci člen organizácie politických väzňov na Slovensku Pavol Brodňanský.

22. mája 1927 na pútnickom zhromaždení v Šaštíne zverejnili dekrét Pia XI. Celebre apud Slovacum gentem, ktorým vyhlásil Sedembolestnú Pannu Máriu za patrónku Slovenska.

23. mája 1949 v Trstenej vypukla prvá vzbura veriacich na Slovensku. Dav asi 200 ľudí sa snažil ochrániť svojho kňaza Viktora Trstenského. Proti vzbúrencom zasiahli jednotky Národnej a Štátnej bezpečnosti.

24. mája 1918 prišiel do Spojených štátov predseda Česko-Slovenskej národnej rady profesor Tomáš G. Masaryk a vo svojom prejave k Slovákom v Pittsburghu vyhlásil: „Bude slobodné Česko a bude slobodné Slovensko. Na Slovensku politické vedenie, školy, súdnictvo a všetko iné bude slovenské, v Čechách české.“ Na základe tohto vyhlásenia predstaviteľov slovenských a českých spolok, aj prof. T. G. Masaryk, 30. mája podpísali Česko-Slovenskú dohodu.

25. mája 1922 skupina útočníkov napadla a zdemolovala bratislavskú redakciu denníka SIS Slovákov.

25. mája 1945 SNR rozpusťla všetky katolícke organizácie a spolky.

25. mája 1985 vymenoval pápež Jozef Tomka za kardinála.

25. mája 1991 pápež Ján Pavol II. poctil sídelného biskupa v Nitre, politického väzňa Mons. Jána Chryzostoma Korca hodnosťou kardinála. Do tejto vysokej funkcie medzi najbližších poradcov pápeža bol slávnostne inštalovaný v Ríme 28. júna.

26. mája 1946 sa v Československu uskutočnili parlamentné voľby, na ktorých si voliči mohli vybrať jednu zo štyroch povolených strán združených v Národnom fronte. Voliči nemeckej a maďarskej národnosti ako aj tzv. kolaboranti boli pozbavení hlasovacieho práva, čo predstavovalo takmer jednu tretinu.

27. mája 1942 Slováci Jozef Gabčík spolu s Janom Kubišom spáchali v Prahe atentát na zastupujúceho ríšskeho protektora Reinharda Heydricha.

29. mája 1960 vznikla Slovenská oslobodzovacia rada spojením SNR v zahraničí a Slovenského oslobodzovacieho výboru.

29. mája 1971 sa v Prahe začal XIV. zjazd KSČ. Prvého tajomníka ÚV KSČ Gustáva Husáka zvolili zjazdoví delegáti za generálneho tajomníka. Zjazd potvrdil tvrdý normalizačný kurz v Česko-Slovensku.

29. mája 1975 Federálne zhromaždenie jednomyselne zvolilo generálneho tajomníka ÚV KSČ Gustáva Husáka za prezidenta ČSSR.

30. mája 1953 Národné zhromaždenie v tajnosti prijalo zákon o menovej reforme. Občania si v hotovosti mohli vymeniť 300 starých korún za 60 nových. V rovnakom pomere sa menili mzdy a ceny. Ostatná hotovosť aj vklady sa vymieňali v pomere 50 : 1, nad 100 000 korún v pomere 500 : 1.

Máj 1947 - v tomto čase bolo na Slovensku ešte stále deväť pracovných táborov, v ktorých živilo vyše 900 osôb. Ku koncu roka sa ich stav zvýšil na 1387.

Máj 1972 - skupina katolíckych laikov v Bratislave založila tajné vydavateľstvo Samizdat, ktoré vydávalo náboženskú literatúru pre tajné krúžky laikov a kňazov, neskôr aj štvrtročník Radosť a nádej (RAN). Vydavateľstvo pôsobilo až do roku 1990.

PRIPOMÍNAME SI

V máji si pripomíname významné životné jubileá týchto našich členov. Spomíname aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

55 rokov

Anna Strašíťáková, Modra 24.05.1968

60 rokov

Jozef Špak, Levoča 04.05.1963

65 rokov

Jozef Korba, Hnilčík 12.05.1958

Anna Sluková, Banská Bystrica 22.05.1958

70 rokov

Zlatica Suchánska, Veľký Krtíš 01.05.1953

Jozef Ostrožlík, Úľany nad Žitavou 25.05.1953

František Vachal, Nitra 30.05.1953

75 rokov

Juraj Hurný, Graz, Rakúsko 03.05.1948

80 rokov

Imrich Szedlák, Bratislava 14.05.1943

82 rokov

Anna Bulová, Banská Bystrica 07.05.1941

Emília Gajdošová, Hlohovec 12.05.1941

Irena Lichtmaneggerová, Rimavská Sobota 16.05.1941

JUDr. Peter Zima, Banská Bystrica 29.05.1941

83 rokov

Žofia Szatmáryová, Spišské Vlachy 12.05.1940

Ing. Tatiana Matúšková, Bratislava 13.05.1940

Ladislav Solár, Nitra 14.05.1940

Anna Letrichová, Krásna Hôrka 18.05.1940

Ema Ballová, Nitra 20.05.1940

Jolana Lukáčová, Michalovce 24.05.1940

85 rokov

Jozef Dvorčák, Levoča 17.05.1938

86 rokov

Eliška Lončíčáková, Bratislava 15.05.1937

87 rokov

Milan Hric, Baďín 17.05.1936

Mária Mišeje, USA 25.05.1936

Ladislav Lenčeš, Nitra 28.05.1936

88 rokov

Oľga Ostrožlíková, Úľany nad Žitavou 02.05.1935

Anna Šlepecká, Záhor 10.05.1935

Margita Luknišová, Nitra 27.05.1935

89 rokov

Anna Maková, Heľpa 22.05.1934

PhDr. Katarína Mikulová, Bratislava 31.05.1934

92 rokov

Katarína Neštráková, Sereď 30.04.1931

94 rokov

Viera Chylová, Banská Bystrica 24.05.1929

95 rokov

Magdaléna Salvianiová, Trnava 17.05.1928

Božena Zacharová 19.05.1928

PRISPELI NA SVEDECTVO

JUDr. Peter Brňák, Bratislava 50 EUR

Vavrinec Vaľo, Michalovce 5 EUR

Štefan Valkovič, Zlaté Moravce 100 EUR

Jozef Horváth, Hlohovec 30 EUR

Melánia Straková, Piešťany 10 EUR

Eva Hluchová, Piešťany 10 EUR

Magdaléna Salvianiová, Trnava 10 EUR

Michal Malatinský, Bratislava 10 EUR

Ivana Mravcová, Ivanka pri Dunaji 26 EUR

Bohu známa lekárka 20 EUR

Adriána Latáková 30 EUR

Ján Nitran, Hlohovec 10 EUR

MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava 20 EUR

Msgr. Stanislav Vojtko, Horné Orešany 30 EUR

Marta Dammová, Bratislava 26 EUR

Alžbeta Danišková, Bratislava 76 EUR

Ing. Rastislav Kavecký, Hviezdoslavov 26 EUR

Marta Maláškova, Malacky 10 EUR

Terézia Holecová, Šenkvice 10 EUR

Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku nedožitých 87 rokov, 27. marca 2023, zomrela **Mária LANGOVÁ**, naša členka od roku 1993. Posledná rozlúčka so zosnulou sa konala 11. apríla 2023 vo Vrádišti.

Pozostalým vyslovujeme úprimnú sústrasť

PRIPOMÍNAME

Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú **v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 12.00 hod.** Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovoľujú do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.

Odišla veľká Slovenka

Dlhoročná podporovateľka našej organizácie pani **Magda Suchá**, rod. Novovecká, nás 19. februára tohto roku, vo veku nedožitých 94 rokov, navždy opustila. Rodáčka z Bardejova žila so svojím manželom Jozefom C. Suchým v Kanade. Bol tajomníkom SKS a spolu s Františkom J. Fugom vydávali grécko-katolícky časopis Mária. Na fotografii z generálneho zhromaždenia SKS v Toronte je pani Mária Suchá v spoločnosti Jána Belianskeho, Františka Vnuka a Karola Murína.

Češť jej pamiatke!

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Minister vnútra SR Roman Mikulec sa rozhodol, že rezort už nebude viac financovať náš časopis Svedectvo a radikálne znížil našej organizácii výšku štátnej dotácie. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciame na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak ne-

bude vychádzať, akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdú podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodláme aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok **na číslo účtu: SK74 3100 0000 0040 0012 8109, alebo sa kontaktujú na tel. čísle: 02-52 63 81 56.**

Darcom úprimne ďakujeme
Vedenie PV ZPKO
a časopisu Svedectvo

LJG 29/68

LJG 56/68
LJG 29/68

K r a j s k é m u   s ú d u   22. 11. 1968

Bratislava.

Podpísaný Ján S i k s a , nar. 23.6.1929 bol som odsúdený rozsudkom býv . Štátneho súdu v Bratislave dňa 18.6.1951 pre trestný čin neoznámenia na trest odňatia slobody v trvaní 3 rokov, stratu čest. práv občianskych a na peň trest 5.000.-Kčs v novej mene.

Trest odňatia slobody som si celý odpykaľ a tiež som zaplatil peň. pokutu.

Nakoľko ani obžaloba ani rozsudok mi doručené neboli, úctive žiadam, aby mi tieto písomnosti boli doručené na čoluuvedení adresu. Tiež by som prosil oznámiť mi kedy môžem tr. spisy preštudovať.

Za vybavenie ďakujem.

Jednotne za mier !

 Krásna nad Hornádom,
 Gottwaldova ul.č.27
 o.Košice